

Nyhetsbrev Nr. 1, 2002

Dette nyhetsbrevet er beklageligvis blitt en del forsinket, men vi håper å gjøre det bedre i fremtiden. Nyhetsbrevet blir ikke bedre enn det materialet vi mottar, og jeg vil derfor takke alle som har bidratt til denne utgaven, og oppfordre alle til å sende inn stoff for kommende utgaver. Årsmøteseminaret arrangeres i midten av februar som annonsert i dette nyhetsbrevet og alle som har anledning oppfordres til å stille slik at vi blir mange nok. Vi tror at det blir noen interessante timer med Jon Farsetås, med et tema hvor det stadig er noe nytt å hente for alle. Det oppfordres til å repetere litt grunnleggende læringsteori før seminaret.

Red.

HVOR TOK LEDERSKAPET VEIEN?

Merete Næsse, ULVEHIET.

Jeg har levd sammen med 2 hunder som oppnådde høy alder i forskjellige perioder av mitt liv og jeg lever sammen med 2 hunder også i dag. Antall år som har gått er nøyaktig 30. En hundefaglig utdanning er gjennomført i teori og praksis, men mest har jeg lært ved egen erfaring, observasjoner og ikke minst egenutvikling. Jeg utviklet meg raskt forbi dårlige harde innlæringsmetoder og tok en liten stikkvei via en mer positiv innfallsvinkel med dårlig skjulte, men prioritert bruk av negative forsterkere uten nok kjennskap til avreagering etterpå. Det fungerte, men hvor ble kreativiteten og gleden av?

Til slutt fant jeg det verktøyet som viste seg å være riktig for min filosofi; positiv fokus rettet mot hundens ønskede atferd og ignorering eller avledning av uønsket atferd. Dette i tillegg til innlæring av forbudsord, dvs et markant krent til bruk hvis hunden min glemmer seg – eller prøver han å ta ledelsen fra meg? Nei, jeg tror bestemt ikke det. Hvis han for eksempel hopper ut av bilen, går ut av døra eller lignende tilfeller av å bryte en innlært situasjonsbetinget regel uten å få tillatelse, tror jeg han glemmer seg eller har blitt skremt, og det skjer nesten aldri. (Eller det kan være noe rart med meg!) Han har lært at det lønner seg å være lydige; vente på lov og følge med. Da oppnår han å få komme ut, få mat, bli med meg, kose, leke, etc. I tillegg opplever han at jeg er glad og fornøyd som hans partner. Han tror han leder meg, mens sannheten er at jeg leder han – eller kan vi likeså godt droppe hele ordet og heller si at vi rett og slett samarbeider og det er det vi ønsker og oppnå, er det ikke?

For slik jeg lever med hundene gjelder dette også i lydighetstrening. I og med at hunden vil gjøre det som lønner seg, kan jeg selvsagt også lære han at det lønner seg å dekke raskt, bråstoppe, gå fot med kontakt osv. Vi oppnår sikkerhet i momentene ved å øke kravene gradvis, forsterke riktig utførelse ved perfekt timing (klikker) og holde igjen belønningen ved feil, trene i mange forskjellige situasjoner og gå over til variabel forsterkning når atferden er etablert. Han gjør som jeg ønsker når jeg er på en sånn måte at han vil samarbeide med meg. Det betyr at jeg må være spennende og uforutsigbar og jeg må eie ressursene han vil ha. (Er det kanskje her lederskapet ligger gjemt?) Så må han lystre – nei da, han må bare gi meg den atferden jeg ønsker ved at jeg spiller på hans initiativ ved prøving og feiling. Jeg griper fatt i atferden og setter på tegn; gjerne et lystringstegn, som så kan brukes når det er innlært og nødvendig. Med et sikkert ordforråd på kun litt mer enn 20 ord har vi langt igjen, makelighet er nok en menneskelig (leder-)egenskap... Vi gjør det som lønner seg for oss uansett. Slik fungerer vi suverent sammen. Men hvor ble lederskapet av?

For det er ett ord som har slynget seg som en illrød tråd gjennom alle metoder og år – lederskap. Vi må være ledere for hundene. Jeg har selv unngått problemer med hundene – ”med hundene”? Var det overhode i mine tanker at det hadde noe med meg å gjøre, det at hundene ikke ble oppfattet problematiske? Det falt meg nok inn at min innstilling til dem som individ og art påvirket dem, men jeg hadde likevel flest meninger om hvordan hunden var eller ikke var - av gemytt, type, rase, kjønn eller som resultat av god eller dårlig avl. Og kun det. Selv var jeg vel ufeilbar i min naivitet...

Heldigvis hadde jeg forventninger til hundene mine, noe som sammen med ro og ungdommelig selvtilit var kjernen i mitt hundehold den gang. De to ordene må vel være et resultat av de lederegenskapene noen mennesker er i besittelse av: ”kloke av erfaring”, klar tale, viljestyrke, utholdenhet, selvbeherskelse, rettferdighetssans, energi, initiativ, toleranse, vennlighet, tålmodighet, pålitelighet, fysisk og mental styrke, humor, forståelse, ro, språkforståelse osv. Men, hva hjelper disse hvis man ikke vet hva man skal gjøre? Hva hjelper det å være utholdende hvis det i praksis betyr at man klarer å holde ut en tur i nabolaget hengende i båndet etter hunden? Eller hvis man bare bruker sin klar tale egenskap til å kve og legge hunden i bakken? Eller hvis en med forståelse tar fra hunden matskålen for å vise at man er sjefen i stedet for å la den spise i fred og derved skape tillit? Hva med å misforstå hundens fryktsignaler for stahet, rykke i båndet og kjefte på den når den demper med et smiskende kroppsspråk? Det verste er vel egentlig og basere sin hundeoppdragelse og lederskap på krav, krangling og skadelig båndbruk. Ingen av oss vil noen gang behøve å være perfekte, men viktige samfunnsmessige endringer begynner som mange vet, med personlige forbedringer....

Det var nyttig og interessant for meg å registrere at når min hund nummer 3 ble litt plagsom, (det var vel dårlig avl da?) hadde jeg selv samtidig pådratt meg de samme plagsomme symptomer på mistriksel som hunden; stress og forvirring pga manglende regler og lite humor i en kaotisk hverdag. Betydde det da at mine såkalte lederegenskaper hadde forduftet? Betydde det å utvide bruken av negative forsterkere for å få kontroll og flere maktdemonstrasjoner for å dominere hunden?

Nei, det fungerte ikke på den måten. Det var nødvendig å våkne opp, makte å tenke selv og bli mye mer bevisst. Det nyttet ikke å tusle uskyldig rundt med hendene i lomma, eller klemt hardt fast rundt båndet hvis målet var et givende og artig hundehold. Nå har jeg langt om lenge oppnådd et snev av innsikt og forståelse for at hunden slett ikke er alene om å påvirke

samlivet vårt. Det er av stor betydning hvem og hvordan jeg selv ønsker å være og hvordan jeg forholder meg til hunden med tanke på et samarbeide – det er vel dette og disse egenskapene som leder hundeholdet, er det ikke? Det er overraskende å observere hvordan flere hundeeiere fremdeles sidestiller det å ha et godt lederskap med det å kve og true. Hvorfor legge opp til et fryktbasert forhold når det fins et hyggeligere alternativ med fokus på humor, selvironi, lek og alt det riktige hunden gjør?

Det handler om troen på at en hund vil kunne fungere på en naturlig og selvstendig måte innenfor gitte rammer hvis den er foruten frykt og er motivert. Det handler om å forbedre seg selv og droppe mytene om at hunden skal jobbe for meg, dermed basta! For hva gjør det for eier, for hunden og resultatet av et godt samarbeide om hunden jobber fordi den vet at den tilslutt får sin belønning? Er det bedre at hunden jobber for å unngå straff eller at den tilfredsstillers eiers behov for maktoppvisning? Man kan ved hjelp av motivasjon til samarbeid og læring lære hunden å ønske å lystre, men den skal vel ikke behøve å jobbe for ikke noe? Det er ingen selvfølge at et menneske klarer å utkonkurrere andre hunder eller oppfattes som spennende å være sammen med. Som hundeeier bør man lære hvordan man gjør seg fortjent til oppmerksomhet fra sin hund – ikke kreve det. Hunden må gradvis lære å gjøre det eier ønsker, og må også gjøre seg fortjent til eiers oppmerksomhet. Fordi det lønner seg.

Jeg trente forleden sammen med min hund i nærheten av andre som også trente hund. De trente antagelig lederskap; dvs. demonstrasjon av maktutøvelse ved hjelp av å skape frykt og forvirring i hunden, men tilfredsstillers eier. Det så verken hyggelig eller tilfredsstillende ut i mine øyne når de rykket kraftig til i båndet på hunden for å få den til å sette seg raskt opp. Heller ikke i hundene sine øyne, for deres kroppsspråk var svært tydelig dempende. Flere hunder prøvde iherdig å dempe eierens (og instruktørens!) desperate maktutfoldelse, deres trang til å skremme og true hunden til å lystre. Lystre. Hvilke tanker du gjør deg rundt dette ordet burde fortelle deg noe om din holdning til hunder. Tenker du ”er det så galt at den lystrer da”? Slett ikke. Men hadde disse trenerne vært klar over at de ved hjelp av hundens naturlige atferdsspekter hadde fått fram det samme som de røsket og truet hunden til å gjøre, hadde treningen blitt hyggeligere for alle. Noen forskende blikk på oss som logrende danset forbi med lydige hunder skapte reaksjon i leiren. Men det skal stort mot til for å innrømme egen mangelfulle kunnskap. Får du klump i maven, hjertebank, stor irritasjon og andre stressymptomer – sammen med tårer i øynene, er du selvsagt blant de som vet dette.

Når jeg i dag lytter til hundeeieres innbitte prat rundt sitt mulige eller umulige lederskap i omgang med sine hunder, synes jeg det hørtes ut som en diskusjon om hvorvidt man som eier er en god eller dårlig leder over sin hund i alle døgnets 24 timer. En bedring kan muligens spores hvis eier i stedet sier han prøver å gjøre det riktig overfor hunden. Men stygge metoder kan skjules under dekknavn som ”til dens eget beste”, ”fordi jeg er så glad i den”. Likevel mistenker jeg i slike diskusjoner at det ligger en ensidig ideologi bakenfor hvor oppdragelsen av hunden er på menneskenes premisser alene. I det øyeblikk man tar ordet lederskap i sin munn, bør man i hvert fall ha foretatt en liten reise i sitt indre for å forstå hva man som menneske ønsker å uttrykke, være eller gjøre i samværet med hunden.

Kan hende det er like greit å droppe høy stemme, trusler og overstyring, glemme mytene om den dominerende men rettferdige leder, han vi vet som alltid har kontrollen og makten i begge endene av båndet og uten særlige anstrengelser til og med? Jeg lurer på om den instruktør jeg observerte var tilfreds når han ved hjelp av kvelning for å vise hunden og rop for å kommandere den, klarte å få hunden til å sette seg opp? Kan hende enda flere bør bli med på avsløringen av dette misforståtte dominante og herskesyke bildet på Det Normale og Eneste

Riktige Lederskap som bidrar til å skape frykt og stor usikkerhet. Før jeg for min del kastet min merkelapp som leder i søpla, godtok jeg at ledelse ikke var noe jeg måtte streve for å ha. Den som vil gjøre seg fortjent til hundens tillit og vilje til samarbeid, må kunne være en kontinuerlig motivasjonsfaktor og oppføre seg på en rettferdig måte.

Hva som er riktig for deg kan du finne ut av ved å bli kjent med hunden – og ikke minst deg selv. Jeg for min del oppdaget at det å være ærlig og direkte, initiativrik og spennende og samtidig litt overlegen mens jeg alltid fulgte spillereglene, scoret høyest og funket best. Jeg sier ikke at jeg alltid klarer dette, men jeg bruker hundene selv, og ulven, som modell...

HUNDKURATOR STUDIET VED HUNDENS HUS, STOCKHOLM

Nina Haaland

Nå er jeg akkurat ferdig med første termin på Hundkuratorstudiet i Stockholm. Første del gikk bra, ingen større problemer på instruktøreksamen og etologieksamen ☺

Hundkuratorstudiet går over ett år og er et temmelig bred ettårig yrkesutdannelse for den som vil jobbe profesjonelt med hunder. I og med man er innom mange områder kan det dessverre bli litt lavt nivå på enkelte. Gjennomgående tema er atferd. Problematferd er også et eget, viktig fag.

I tillegg til de enkelte fagene skal vi ha 5 uker med praksis på selvvalgt sted. Jeg skal da være hos Ernst Evensen på Eiker Hundeskole. Et par skal være hos veterinærer, en i det militære, en hos noen som driver med hittehunder og omplassering, en på "hundedagis", en på skolen og en hos hundefrisøren.

Vi skal også jobbe med et selvvalgt spesialarbeid. Da jeg har mye kontakt med brukshundmiljøet har jeg tenkt litt på å velge mentaltesting av hund. Kan være nyttig kunnskap for meg videre fremover.

Jeg bor i Enköping, på et sted kalt "Hundens Kursgård". Her holdes hundekurs på nybegynner nivå i lydighet, agility og bruks. Ypperlig for hundene som får være løs ute – og kan trene agility i hagen ☺. Skogen ligger rett over veien.

Skolen, Hundens Hus, ligger i Sundbyberg, Stockholm. Ca. 50 min. kjøring fra Enköping. Møtet med skolen var forholdsvis stressende for hundene. 10-12 hunder med eiere samlet i et ganske lite forelesningslokale. De aller fleste hundene syntes nok situasjonen var vel tøff, de måtte ligge altfor nær flere ukjente hunder. Schamo takler det bra, men Litten synes fortsatt det kan være litt vanskelig.

I starten var det stort sett plankekjøring. Jeg hadde vært gjennom det meste før. Nå som vi er kommet mer inn på sykdommer, rasekunnskap og problematferd så er det hele litt mer interessant. Da nivået på klassen har vært ganske lavt så får jeg i vårterminen kompensere det med å bytte ut noe av det enkleste på vårterminen med kurs som blir mer utfordrende for meg. For eksempel skal jeg bytte ut intro. kurs i spor med "tevlingslydnadsinstruitor" kurs. Dette fører til at jeg trolig må gå litt utover høsten, men det får så være ☺

Den første uken hadde vi Kantarellsøk. Det var jo for så vidt nytt for meg, men innlæringsmetodene var kjent. Vil unngå at Litten (som er redningshund) blander kantareller

inn i annet søksarbeide, så han fikk sitte ved treet hele dagene. Schamo (Samojed/Japansk Spisshund blanding – ukjent alder, men minst 10 år) fikk jobbe med kantareller.

Vi jobbet to og to. En som var vant med å bruke klikker og en som ikke var det. Rollene ble byttet om. Jeg som bruker klikker til vanlig fikk ikke lov til å bruke det og Viktoria som aldri har brukt det før måtte klikke inn sin Hovawart og bruke klikker i arbeidet.

Schamo, den gamle gutten imponerte alle 😊 Visst kunne han markere kantareller, bare belønningen var god nok. Etter endt kurs var Schamo en av de beste. Schamo har fått et nytt liv i Sverige. Endelig får han være i sentrum. I tillegg til at han har lært kantarellsøk så ble han lånt bort under klikkertrenings kurset. Stjerne der og. Når vi filmet hundemøter fikk han rolle som storsjarmør og politimester. Ikke rart den gamle gutten liker seg.

I flere av kursene har vi instruktører utenfra, som blant andre Eva Bodfeldt og Marie Fogelquist. I etologi hadde vi Lars Fält. Da han i starten av kurset sa ”Am Staffer og den type hunder burde vært avlivet” (Litten er altså en AmStaff blanding...) spratt aggresjonsnivået mitt i været – men jeg fikk ikke spurt hva i h... han mente med det før han fortsatte: ”De er jo altfor glade i mennesker, og faren for å velte kaffekopper er overveldende stor”. De 4 dagene vi hadde ham fikk vi mange gode historier. Den mannen har utrolig mye erfaring fra de merkeligste steder!

Han hadde en tendens til å avspore fra tema etologi og komme innpå søk. Mange gode tips i forhold til spor og rundering. Tror nok vi gikk glipp av en del etologi til fordel for søk og gode historier, men etologi kan man jo også lese seg til....

I nesten alle fag jobber vi med Prosjekthunder. Vi instruerer hundeeiere med hund, og en del hunder skal vi jobbe med uten eier. Etter jul skal vi i tillegg til å trene og instruere, også jobbe med hundemassasje.

Vi har temmelig mye selvstudie, så prosjekthundene trener jeg for det meste i Norge. For mitt vedkommende er det jo viktigere å bygge opp ett nettverk i Norge enn i Sverige.

Bokanmeldelse:

Handbook of Applied Behaviour and Learning Vol 1, Adaption and Learning Steven Lindsay og Victoria Lea Voith

Jeg er stadig på utkikk etter god/ny hundelitteratur. Det har blitt noen hyllemeter etterhvert med både gode og mindre gode bøker. Etterhvert har jeg blitt ganske selektiv – det er færre og færre bøker som får plass i bokhyllen.

Men av og til dukker det opp en og annen bok som finnes verdig en plass – og for en stund tilbake – jeg tror det var i sommer – kom jeg over en bok som heter ”Handbook of Applied Behaviour and Learning Vol 1, Adaption and Learning”. Dette er absolutt noe av det bedre jeg har lest på svært lenge. Boken er skrevet av Steven Lindsay og Victoria Lea Voith, begge er helt ukjente for meg, men jeg går ut ifra at det er andre innenfor fagområdet som kjenner dem.

Lindsay baserer alt han skriver på vitenskap, forskning og logiske resonnementer. Han setter vitenskapen om hundens atferd i perspektiv og gjør dette på en oversiktlig og lettfattelig måte. Hvert kapittel starter med en oversikt over hva som diskuteres og avsluttes med henvisning til aktuell lesning.

Han har forresten en fantastisk diskusjon om aversiv trening – hvorfor, hvordan bruke det og evt hvorfor ikke..... (så kan man selvfølgelig være enig eller ikke....)

Denne boken er omfattende (410 sider), den er ganske dyr (§79.95 på Amazon.com) og for å få fullt utbytte av den, kreves det nok at leseren har noe innsikt i teoriene som diskuteres på forhånd.

Noen overskrifter fra innholdsfortegnelsen:

Handbook complete in two volumes. Volume one covers origins and domestication, development of behavior, neurobiology of behavior and learning, sensory abilities, biological and dispositional constraints on learning, classical conditioning, instrumental learning, aversive control of behavior; learning and behavioral disturbances, and human-dog companionship.

Den er ikke beregnet på familiehundeieren, men burde være obligatorisk for f.eks instruktører.

Boken anbefales!!

(Dette er som sagt Volum 1, noe som indikerer at det også er et volum 2! Følg med i neste nyhetsbrev!)

”Handbook of Applied Behaviour and Learning Vol 1, Adaption and Learning”.

Iowa State University Press;

§79.95

ISBN: 0813807549

Espen Gudim

Årsmøtekurs i regi av Norsk Atferdsgruppe for Selskapsdyr (NAS)

Foreleser:

Jon Arne Farsetås (Spesialpsykolog og kjent foreleser ved nafo-seminar, universitet og høgskoler)

Dato:

Lørdag 16/2-2001 09.00-17.00

Søndag 17/2-2001 09.30-18.00

Årsmøte: søndag 16.00

Program: Hvordan lærer våre kjæledyr?

Lørdag:

Grunnleggende læringsteori

Forelesninger og gruppearbeid

Søndag:

Læringsteori fts
Forelesninger og gruppearbeid
Årsmøte
Oppsummering

Pris:

Medlemmer: 1200,- inkl lunsj og middag
Medl. Studenter: 800,- inkl. lunsj og middag
Ikke medlemmer 1800,- inkl lunsj og middag

Sted

Kurset blir holdt på Veterinærhøgskolen

Minimum 25 deltakere. Påmeldingsfrist: 1. Februar 2001

Mer informasjon og bindende påmelding til: NAS, v/Gry E.Eskeland, Postboks 1109, 1510 Moss. E-post: post@nas.rett.no, tlf 69 25 80 33

For søknader om medlemskap, kontakt NAS